

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 060-09-9/2019/6
Ljubljana, 10. 7. 2019

Predlog

Z A P I S N I K

23. seje Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, ki je bila v ponedeljek, 17. 6. 2019, v sobi 209/II, Šubičeva 4, 1000 Ljubljana.

Seja se je začela ob 15.00 uri in se zaključila ob 16.10 uri.

PRISOTNI:

- predsednik komisije: mag. Peter Požun,
- podpredsednik komisije: Danijel Kastelic,
- člani komisije: Igor Antauer, dr. Matjaž Gams, Mitja Gorenšček, Tomaž Horvat, Lidija Jerkič, Alojz Kovšca, Ladislav Rožič in Jože Smole.

OSTALI PRISOTNI:

- mag. David Klarič, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

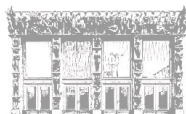
Sejo je sklical in vodil predsednik komisije mag. Peter Požun.

S sklicem seje 6. junija 2019 so članica in člani komisije prejeli predlog dnevnega reda, ki se je glasil:

- 1. Potrditev zapisnikov 20. in 21. redne ter 3. izredne seje Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide**
- 2. Letno poročilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2018, EPA 611-VIII**

Po elektronski pošti 12. 6. 2019 pa so naknadno prejeli še predlog za razširitev predloga dnevnega reda seje z naslednjo točko:

- 3. Zahteva za dopolnitev Odgovora Vlade Republike Slovenije št. 00202-8/2019/5 z dne 6. 6. 2019 na Mnenje Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide k Odgovoru Ministrstva za zdravje na vprašanja državnega svetnika mag. Petra Požuna glede specializantov s področja družinske medicine in izvajanja 20.a člena Zakona o zdravniški službi**

60
LET
STAVBE

Predlagana razširitev predloga dnevnega reda je bila sprejeta (10 ZA, 0 PROTI). Na podlagi sprejete razširitve dnevnega reda je predsedujoči dal na glasovanje naslednji predlog dnevnega reda (sprejet 10 ZA, 0 PROTI):

1. **Potrditev zapisnikov 20. in 21. redne ter 3. izredne seje Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide**
2. **Letno poročilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2018, EPA 611-VIII**
3. **Zahteva za dopolnitev Odgovora Vlade Republike Slovenije št. 00202-8/2019/5 z dne 6. 6. 2019 na Mnenje Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide k Odgovoru Ministrstva za zdravje na vprašanja državnega svetnika mag. Petra Požuna glede specializantov s področja družinske medicine in izvajanja 20.a člena Zakona o zdravniški službi**

Ad 1.)

Komisija je zapisnike 20. in 21. redne ter 3. izredne seje komisije **potrdila** (skupno glasovanje o vseh treh zapisnikih hkrati: 10 ZA, 0 PROTI).

Ad 2.)

Komisija se je **seznanila**¹ z Letnim poročilom Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za leto 2018.

Komisija poročilo Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: Zavod) ocenjuje kot dobro strukturirano, pregledno, informativno in dobro podlago za odločanje ter socialni dialog na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, saj so podatki, zapisani v njem objektivni in lahko predstavljajo dobro protiutež določenim nepotrjenim informacijam o posameznih elementih delovanja sistema invalidskega in pokojninskega zavarovanja, ki krožijo v javnosti.

Komisija na podlagi seznanitve s ključnimi poudarki iz poročila, tako z računovodskega kot poslovnega vidika, ugotavlja, da je Zavod kot nosilec in izvajalec sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji v letu 2018 dosegel in presegel večino načrtovanih ciljev. V primerjavi z letom 2017 se je znižal tudi delež stroškov delovanja Zavoda (0,71 %) in delež stroškov plač (0,43 %) v vseh odhodkih ZPIZ. Zavod poroča tudi o notranjih (lastna revizijska služba) in zunanjih kontrolah poslovanja (vsako leto revizijo izvede Računsko sodišče).

Zavod je v letu 2018 posloval likvidno, z izravnanimi prihodki in odhodki v višini 5.295.175.086 evrov, kar je 1,1 % nižje od načrtovanih oz. 3,5 % višje kot v letu 2017. Vse obveznosti je Zavod v letu 2018 poravnal v zakonskih rokih, brez zadolževanja, kar med drugim omogočajo tudi določbe 162. člena ZPIZ-2, v skladu s katerimi Republika Slovenija iz državnega proračuna in iz drugih virov zagotavlja sredstva za pokrivanje

¹ Ni bilo glasovanja, predsedujoči je zgolj prebral ugotovitveni sklep o seznanitvi s poročilom.

razlike med prihodki Zavoda iz prispevkov in iz drugih virov ter njegovimi odhodki (prihodki iz naslova dodatne obveznosti državnega proračuna so bili v letu 2018 realizirani v višini 839.101.947 evrov).

Transforni prihodki, ki zajemajo tako tekočo kot dodatno obveznost Državnega proračuna, predstavljajo 20,8 % v vseh prihodkov Zavoda (skupaj 1.102.036.614 evro) in vključujejo tudi sredstva Kapitalske družbe, d. d., v višini 50 milijonov evrov, medtem ko največji delež v skupni masi prihodkov predstavljajo davčni prihodki - prispevki za socialno varnost in drugi davki 78,7 % (75,7 % v letu 2017), kar predstavlja najvišji delež po letu 1996.

Preostali prihodki v strukturi prihodkov predstavljajo 0,5 %, kamor se med drugim uvrščajo dohodki iz naslova dividend v Zavarovalnici Triglav v višini 19.591.570 evrov. Ob tem Zavod navaja, da se je tržna vrednost delnic Zavarovalnice Triglav, d. d., v letu 2018 zvišala za skoraj 11 milijonov in znaša 237.449.828 evrov, kar predstavlja 25,6 %-ni delež v bilanci stanja. Kot pomembno naložbo Zavod izpostavlja tudi finančne naložbe v Nepremičninski sklad PIZ, d. o. o. (103.182.783 evrov), katerega ustanovitelj in edini lastnik je Zavod.

Na odhodkovni strani je 99,3 % odhodkov Zavoda vezanih na pravice, ki jih določa ZPIZ-1, pri čemer v strukturi odhodkov največji delež odpade na pokojnine (84,4 %), drugi največji odhodek predstavljajo prispevki za zdravstveno zavarovanje (7,5 %), sledijo jim transferji za zagotavljanje socialne varnosti (4,5 %), kamor spada tudi letni dodatek, ter nadomestila iz invalidskega zavarovanja (2,8 %).

Zavod pot pomemben podatek izpostavlja delež posameznih odhodkov v primerjavi z BDP in poroča o zniževanju navedenih deležev pri vseh kategorijah odhodkov, ki se nahajajo pod mejo 10 %. Delež obveznosti državnega proračuna v BDP je 2,2 %, delež odhodkov za pokojnine iz naslova obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja je 9,68 %, delež odhodkov za vse pokojnine pa 9,73 %.

Komisija izreka pohvale dobremu poslovanju Zavoda in njegovemu vodstvu in ob tem poudarja, da se velikokrat odgovornost za nadaljnje ukrepe na področju pokojninskega in invalidskega varstva prelega na Svet Zavoda za pokojninsko invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: Svet Zavoda), namesto da bi se rešitve iskalo tam, kjer bi se jih moralo – v okviru izvršne veje oblasti, med drugim pristojnega Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Ne Zavod ne Svet Zavoda po mnenju komisije nista tista, ki bi morala določati višino pokojnin ali spreminjati pogoje za delovanje sistema, saj sta zadolžena zgolj za izvrševanje oziroma nadzor nad izvrševanjem zakonodaje s tega področja.

Komisija poudarja, da ima 27-članski Svet Zavoda, ki je s februarjem 2018 začel delovati v novi sestavi, jasno opredeljeno vlogo, ki jo po oceni vodstva Zavoda in komisije dobro opravlja. Kot je bila seznanjena komisija, je Svet ZPIZ v 2018 sprejel vse potrebne akte za delovanje Zavoda (finančni in kadrovski načrt, program dela) in podal pomembne predloge za spremembe posameznih segmentov sistema ali za sprejem odločitev, ki so pomembne za nadaljnji razvoj sistema. Vlado je na primer pozval k čimprejšnji pripravi zakonodaje o demografskem rezervnem skladu, prav tako pa tudi k dogovoru o uvedbi instituta enotnega in neodvisnega izvedenskega organa. Razpravljal

je tudi o ureditvi priznavanja pravice do telesne okvare ter ureditvi področja poklicnih bolezni (poziv k pripravi Pravilnika o seznamu telesnih okvar in poklicnih bolezni), na kar sta večkrat v preteklosti opozorila tudi komisija in Državni svet. Prav tako bo v letu 2019, na pobudo Sveta Zavoda, po osmih letih izvedena uskladitev dodatka za pomoč in postrežbo ter invalidnin in to za enak odstotek kot pokojnine, ne zgolj z inflacijo.

Zavod poroča o največjem številu zavarovancev od leta 1991 (v 2018 povprečno 939.149, kar je za 2,7 % več kot leto prej), pri čemer je prišlo do največjega porasta števila zavarovancev, ki so zaposleni pri pravnih osebah (za 3,5 % več). Hkrati Zavod poroča o drugi najnižji rasti povprečnega mesečnega števila uživalcev pravic v zadnjih 28 letih (dvig zgolj za 0,3 % v primerjavi z 2017, natančneje za 1618 uživalcev na povprečno mesečno 617.299 uživalcev starostne, predčasne, delne, invalidske, družinske in vdovske pokojnine iz obveznega zavarovanja; od tega dobrih 454.000 uživalcev starostne pokojnine, 2.600 uživalcev delnih pokojnin, slabih 80.000 uživalcev invalidskih pokojnin in 90.000 uživalcev družinskih in vdovskih pokojnin). Prejemnikov izplačila 20 %-ne predčasne ali starostne pokojnine je bilo v 2018 povprečno 7.543 (od tega 70 % iz zasebnega sektorja, 91 % vseh pa je bilo zaposlenih). Zvišala se je tudi dejanska upokojitvena starost pri novih uživalcih starostne pokojnine za 2 meseca glede na leto 2017, zvišala se je povprečna dopolnjena pokojninska doba novih uživalcev pravic in izboljšalo se je razmerje med številom zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega zavarovanja (v letu 2018 je znašalo 1,52; v letu 2017 pa 1,49).

Komisija z zadovoljstvom sprejema navedene podatke in, tako kot Zavod, ugotavlja, da določbe ZPIZ-2 očitno dajejo določene pozitivne rezultate. Seznanjena je bila tudi s podatki o višanju števila prejemnikov 20 %-ne predčasne ali starostne pokojnine, ki jo prejme zavarovanec, ki že izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine, a ostaja vključen v obvezno zavarovanje s polnim delovnim oziroma zavarovalnim časom (v letu 2018 povečanje števila prejemnikov za 16,8 % na 7543 uživalcev; 38,0 odstotka žensk in 62,0 odstotka moških). Slednje po mnenju komisije kaže na to, da se ukrepi, ki gredo v smeri bonusov (tudi ugodnejša odmera starostne pokojnine), za zavarovance veliko bolj spodbudni in pozitivno vplivajo na sistem, kot ukrepi v smeri malusov.

Komisija v zvezi z nujnostjo ukrepanja v zvezi z nadaljnjim razvojem in vzdržnostjo sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja in posredno tudi z obremenitvami gospodarstva in zavarovancev z vidika prispevkov v navedeni sistem opozarja na slabšanje demografske slike Slovenije. Kot je bilo že večkrat opozorjeno, bi morali ukrepe za zagotovitev nadaljnje vzdržnosti sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja začeti sprejemati čim prej. Sistem je sicer po oceni komisije trenutno iz različnih vzrokov še vzdržen (visoka gospodarska rast in posledično večja stopnja zaposlenosti in prilivov iz naslova prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje; prodaja t. i. državne srebrnine, ki omogoča večje prilive v proračun in s tem tudi odlive v blagajno pokojninskega in invalidskega zavarovanja itd.), a projekcije glede staranja prebivalstva, pa tudi podatki o še vedno intenzivnem odlivu mladih in visoko usposobljenih kadrov v tujino (na leto od 5.000–8.000 odhodov, od tega 1.000 najbolj izobraženih mladih), bi nas morali resno skrbeti.

Komisija poudarja, da je treba že sedaj razmišljati dolgoročno in uvajati ukrepe, ki bodo pripomogli k vzdržnosti sistema. Na primer poskrbeti, da bodo mladi, tudi če začasno

odidejo v tujino, slej ko prej prišli nazaj v Slovenijo, oziroma že v osnovi z boljšimi pogoji za življenje in zaposlitev poskrbeti, da v tujino sploh ne bodo odhajali (kot primer dobre prakse iz tujine je bila izpostavljena Kitajska).

Komisija je bila ob tem seznanjena tudi s kadrovsko problematiko Zavoda, ki je imel konec leta 2018 795 zaposlenih. Slednji se je sicer moral v letu 2018 soočiti s kar 59 prenehanji delovnih razmerij (20 upokojitev in 25 rednih odpovedi kot posledice odpiranja trga; od tega jih je kar 32 delalo na področju izvajanja zavarovanja). Zavod v zvezi s kadri posebej izpostavlja težave pri pridobivanju strokovnjakov deficitarnih poklicev s področja informacijskih tehnologij in zdravnikov izvedencev, saj zaposlitev v javni upravi za navedene kadre tako zaradi nizkih plač kot pogojev za delo ni zanimiva.

V razpravi komisije so bili zavrtni večkrat izraženi očitki različnih mednarodnih in evropskih organov (OECD in Evropske komisije), ki Slovenijo opozarjajo, da premalo intenzivno posega v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, saj so zadnje spremembe zakonodaje spremenile pogoje upokojevanja precejšnjemu številu ljudi in s tem tudi bistveno vplivale na vzdržnost celotnega sistema, kar kažejo podatki iz poročila Zavoda. Ne nazadnje so že v pripravi nove spremembe zakonodaje s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, kar pa bo po oceni komisije ponovno terjalo pripravljenost vseh strani socialnih partnerjev na dialog glede posameznih rešitev. Komisija je bila namreč seznanjena, da med socialnimi partnerji že v fazi osnutka zakonskih sprememb prihaja do nesoglasij, zlasti glede možnosti dviga upokojitvene starosti na 67 let, ob ohranitvi pogoja 40 let zavarovalne dobe za upokojitev in polno pokojnino. Pri tem je bilo po eni strani opozorjeno, da ne gre toliko za vprašanje starosti, pri kateri se bodo zavarovanci upokojevali, ampak za vprašanje višine pokojnin, ki jih bodo prejeli. V povprečju namreč živimo vedno dlje, prepozno vstopamo na trg dela in ga prezgodaj zapuščamo, aktivnih zavarovancev pa je v primerjavi z uživalci pravic premalo. Po drugi strani pa lahko na zaježitev vala prezgodnjega upokojevanja bistveno vplivajo tudi dobri pogoji za delo (delovno okolje, prilagojeno potrebam starejših) in intenzivirano informiranje zavarovancev o posledicah predlaganih bodočih sprememb sistema. Ljudje se namreč velikokrat ustrašijo besede »reforma«, zaradi česar lahko tudi po nepotrebnem hitijo v pokoj, brez da bi bili dobro seznanjeni s tem, kar jim prinaša prihodnost.

Zavod v zvezi z navedenim odgovarja, da se je razmerje med številom zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega zavarovanja, ki je v 2017 znašalo 1,49, v letu 2018 rahlo izboljšalo in povečalo na 1,52. K temu trenutno pripomorejo dobre razmere na trgu dela (več zaposlovanja in višje plače), hkrati pa tudi izboljšana struktura mladih zavarovancev, zaradi možnosti, da se jim priznava pokojninska doba na podlagi prispevkov, ki se jih v blagajno pokojninskega in invalidskega zavarovanja vplačuje na podlagi dohodkov iz naslova opravljanja študentskega dela. Po drugi strani Zavod izpostavlja drugo plat višje gospodarske rasti in s tem večje delovne intenzivnosti ter višjih plač. Vse navedeno namreč prek usklajevanja višine pokojnin posredno vpliva tudi na odhodke iz blagajne pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Komisija kot pomemben element sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja prepoznava tudi različne vrste nadomestil (nadomestila za čas poklicne rehabilitacije, začasna nadomestila, nadomestila za invalidnost in delna nadomestila (delne invalidske pokojnine po ZPIZ-1) za delo s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure

dnevno), katerih višina se je v letu 2018 gibala med 149,52 evra in 565,59 evra, odvisno tega, v katero kategorijo je bil uvrščen prejemnik nadomestila.

Zavod poroča tudi o obračanju trenda v zvezi z nadomestili iz invalidskega zavarovanja. Povprečno število prejemnikov navedenih nadomestil je več kot 10 let padalo, aktualni podatki za 2019 pa kažejo, da se ta trend ustavlja oziroma da bo prišlo celo do zvišanja števila prejemnikov, kar je lahko posledica višje pokojninske dobe in starosti ter bo lahko pomembno vplivalo na odhodke pokojninske blagajne, tako kot se že kažejo vplivi staranja populacije na odhodke zdravstvene blagajne.

Komisija izpostavlja tudi področje invalidnin za telesne okvare, ki se jih na podlagi ZPIZ-2 priznava samo še v primeru poškodbe pri delu ali poklicne bolezni. Zavod poroča, da se je povprečno število uživalcev invalidnine za telesno okvaro v letu 2018 v primerjavi z letom 2017 zmanjšalo za 4,6 odstotka. Mesečne invalidnine za telesne okvare, nastale zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, izplačane v letu 2018, so znašale od 41,46 do 99,48 evra. Vsako leto se število prejemnikov po ZPIZ, ZPIZ-1 in ZPIZ-2 zmanjša za 5 %, trenutno jih je še približno 44.000. Komisija poudarja, da gre za pomemben segment varstva invalidov, zato poziva, da naj se ob naslednjih spremembah zakonodaje prenovi in sistematično uredi tudi to področje, saj trenutna ureditev osebe s telesnimi okvarami, ki so slednje pridobile izven dela, postavlja v neenak položaj s prejemniki invalidnin zaradi telesnih okvar, pridobljenih na delovnem mestu ali zaradi poklicnih bolezni. Komisija predlaga, da se sistem po novem uredi tako, da sledi praksi izplačil dodatka za pomoč in postrežbo (ZPIZ je v vlogi izplačevalca, nato pa dobi sredstva povrnjena iz proračuna, saj gre za neke vrste socialni transfer).

Komisija ugotavlja, da je bila povprečna mesečna bruto starostna pokojnina, izplačana v obdobju januar-december 2018, od primerljive v enakem obdobju leta 2017 višja za 3,1 odstotka in je znašala 643,36 evra, pri tistih, ki so dosegli delovno dobo 40 let, pa je pa pokojnina znašala v povprečju 834,53 evra. Slednje kaže na to, kako pomemben vpliv ima na višino pokojnin dosežena pokojninska doba ter bonusi. Zavod poroča o tem, da je bilo med tistimi, ki so se v letu 2018 starostno upokojili, 70 % moških in 84 % žensk s 40 leti pokojninske dobe. V 2018 je povprečna doba prejemanja pokojnine za ženske znašala 24 let in 9 mesecev, pri moških pa 18 let.

Najnižja starostna oziroma invalidska pokojnina uživalca, ki je dopolnil pokojninsko dobo, predpisano za pridobitev pravice do starostne pokojnine pri najnižji starosti, t. i. zagotovljeno pokojnino na podlagi novele ZPIZ-2C, je na podlagi dveh lanskih uskladitev pokojnin v decembru 2018 po podatkih Zavoda znašala 516,62 evra. Najvišja izplačana neto starostna pokojnina pa 2.767,03 evra.

Komisija se je ob tem dotaknila vprašanja gmotnega položaja upokojencev, zlasti v enočlanskih gospodinjstvih, v katerih prevladujejo ženske, saj je prag tveganja revščine v 2018 po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije postavljen na meji 7.946 EUR/leto oz. 662 evra/mesec. Komisija dodatno opozarja, da gredo trendi v smeri zgoščevanja najnižjih pokojnin, kar je lahko zaskrbljujoče.

Zavod pojasnjuje, da poročilo za leto 2018 ne vključuje podrobnejše analize revščine med upokojenci, ker se slednje po dogovoru na Svetu Zavoda na podlagi razpisa Zavoda izvaja zgolj vsakih nekaj let, za kar so tudi rezervirana določena finančna

sredstva v bilancah Zavoda. Slednji dodatno pojasnjuje, da težko sam spremlja gibanje revščine med upokojenci, ker nima dostopa do podatkov o drugih dohodkih upravičencev do pokojnine. Se pa strinja z oceno komisije, da so enočlanska gospodinjstva (zlasti ženske) tista skupina, ki bi morala biti deležna posebne pozornosti z vidika zaščite pred pastjo revščine.

Zavod ob tem poroča tudi o realnem povečanju pokojnin v letu 2018 za 1,4 %, kar je med drugim posledica dveh izvedenih uskladitev pokojnin v 2018 (redna v višini 2,2 % v skladu z ZPIZ-2 ter izredna uskladitev aprila 2018 v višini 1,1 % v skladu z ZIPRS1819). Hkrati pojasnjuje, da se je z dosedanjimi rednimi in rednimi uskladitvami v letih po krizi skupaj izvedlo že za 7,2 % uskladitev, v letu 2019 pa se predvideva še izredna uskladitev za 1,5 %. Slednje naj bi po oceni Zavoda pokrilo razliko, ki je nastala v času interventnih ukrepov, ko se pokojnine niso ali pa so se zgolj delno usklajevale. Vsem upokojencem je bil v letu 2018 že izplačan tudi letni dodatek (v petih različnih zneskih, v razponu od 100 do 410 evrov, v odvisnosti od višine pokojnine).

Komisija na podlagi poročila Zavoda ugotavlja, da se je v 2018 izboljšalo tudi razmerje med povprečno neto starostno pokojnino in povprečno neto plačo, in sicer na 58,5 odstotka (v letu 2017 58,4 odstotka). Razmerje med povprečno starostno pokojnino brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin ter povprečno neto plačo je v letu 2018 znašalo 65,7 odstotka (65,4 odstotka v letu 2017), razmerje med povprečno starostno pokojnino brez sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin z dopolnjenimi 40 ali več leti pokojninske dobe in povprečno neto plačo pa 75,6 odstotka (76,2 odstotka v letu 2017). Zavod meni, da gre za relativno visok odstotek, v razpravi komisije pa je bil ob tem izpostavljen tudi element višine plač, ki je podlaga za navedeno primerjavo.

Komisija ugotavlja, da je Zavod v 2018 skupaj rešil 426.961 različnih zahtevkov za uveljavljanje in varstvo pravic ter tako presegel načrtovano število rešenih zahtevkov za leto 2018 za 0,6 odstotka. V 2018 je začel tudi z izpolnjevanjem obrazcev M4 na podlagi t. i. REK obrazcev (obrazci za obračun prispevkov) za 2017, ki so jih predložili delodajalci za svoje zaposlene v delovnem razmerju. Komisija je ob tem opozorila, da je ključnega pomena, da delodajalci pravilno in natančno izpolnjujejo REK obrazce, saj lahko napake bistveno vplivajo na končen izračun pravic zavarovancev. Komisijo so zanimale najbolj pogoste napake pri izpolnjevanju navedenih obrazcev in Zavod v zvezi s tem pojasnjuje, da je navedenih napak trenutno zgolj 0,3 %, od tega jih je 98 % posledica nepravilnega sporočanja obdobja prejemanja dohodkov zavarovancev glede na vključenost v zavarovanje (slednje se sproti odpravlja), 2 % napak pa se nanaša na nepravilen zapis višine dohodkov.

Zavod ob tem dodatno pojasnjuje, da je v 2018 poskrbel tudi za informatizacijo izvajanja določb 134.a člena ZPIZ-2, v skladu s katerim Zavod ugotavlja, za katere zavarovance delodajalec ni predložil obrazca REK in o tem obvešča zavarovance, delodajalce, Finančno upravo Republike Slovenije in Inšpektorat Republike Slovenije za delo, kar zagotavlja višjo stopnjo zaščite pravic zavarovancev.

Zavod poroča tudi o dodatni izpopolnitvi vsebine matične evidence zavarovancev s podatki o obdobjih zavarovanja in podatki o osnovah (leta 2018 že na ravni 98,4 %, leta 2017 na ravni 97,2 %), ki služi za izračun pravic zavarovancev. Zavod poroča tudi o 427.000 rešenih zahtevkih in storitvah, obenem pa tudi o zaznanem porastu števila

prošenj za informativne izračune (v letu 2018 prejetih 103.421 in izdanih 100.598 informativnih izračunov), kar predstavlja vedno večjo obremenitev zaposlenih na Zavodu, tako z vidika reševanja kot zahtevnosti podajanja informacij strankam. Število prejetih zahtevkov za informativni izračun je že skoraj primerljivo s številom prejetih zahtevkov o pravicah iz naslova pokojninskega in invalidskega zavarovanja (124.733 v 2018).

Komisijo so v zvezi z navedenim zanimali vzroki za tako veliko povpraševanje po informativnih izračunih, glede na to, da mora Zavod na podlagi šestega odstavka 140. člena ZPIZ-2 zavarovancu, ki v koledarskem letu dopolni 58 let starosti, po uradni dolžnosti poslati informacijo o pričakovani višini njegove predčasne oziroma starostne pokojnine ter predvidenem datumu izpolnitve pogojev po določbah ZPIZ-2. Zavod v zvezi z navedenim pojasnjuje, da pri izdaji informativnih izračunov v prvi fazi ne upošteva osebnih okoliščin posameznika (otroci, služenje vojaškega roka ipd.), zato se zgodi, da posamezen zavarovanec vloži zahtevo za izdajo informativnega izračuna večkrat, vsakič z novimi, dodatnimi informacijami kot podlago za informativni izračun pravic. Posledično si Zavod prizadeva najti rešitev, kako trenutni naval zahtev za informativne izračune vsaj malo omejiti. Zavod dodatno pojasnjuje, da je z izvajanjem šestega odstavka 140. člena ZPIZ-2 letos pričel šele zdaj, ko so izpolnjeni vsi pogoji za izdajo informativnih izračunov (npr. objavljeni valorizacijski količniki).

Komisija je kot možno rešitev za razbremenitev zaposlenih v povezavi z informativnimi izračuni izpostavila nadgradnjo obstoječega hitrega izračuna pokojnine, ki je dostopen na spletni strani Zavoda. Slednji poroča, da je še v juniju 2019 predviden zagon klicnega centra in prenovljene spletne strani Zavoda, na kateri bo omogočen dostop do dveh vrst izračunov – bolj splošnega (zgolj predviden čas upokojitve in okvirna višina pokojnine), predvidoma naslednje leto pa tudi že do bolj poglobljenega izračuna (možen bo (z geslom zaščiten) vpogled zavarovanca v osebno informativno evidenco, z možnostjo vnosa predvidenih dohodkov posameznika v prihodnje, kar bo omogočilo natančnejši izračun pričakovanega zneska posameznikove pokojnine). Navedena rešitev je del evropskega projekta z naslovom »Moje delo.Moja pokojnina« (angl. »My Work.My Pension«), v katerem Zavod sodeluje skupaj z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Zavod tudi sicer nadaljuje z digitalizacijo svojega poslovanja (e-dosjeji, zelo malo papirnega poslovanja itd.).

Ad 3.)

V uvodu k obravnavi 3. točke dnevnega reda je predsednik komisije mag. Peter Požun članico in člane komisije spomnil, da je komisija na 19. seji 18. 4. 2019 obravnavala Odgovor Ministrstva za zdravje na moja vprašanja glede specializantov s področja družinske medicine in izvajanja 20.a člena Zakona o zdravniški službi. Ob tem je komisija sprejela tri sklepe. Med drugim je Vlado Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) pozvala, da z namenom zmanjševanja obremenitve specialistov družinske medicine in sledenja osnovnega namena sprejema 20.a člena Zakona o zdravniški službi:

- a) Na podlagi stališča pristojnega Ministrstva za zdravje Državnemu zboru v obravnavo in sprejem predloži avtentično razlago 20.a člena Zakona o zdravniški službi, z

namenom razjasnitve vprašanja odgovornosti specializantov četrtega letnika specializacij, ki lahko opredeljujejo paciente, in njihovih mentorjev, v primeru napak specializantov pri opravljanju dela v vlogi izbranih osebnih zdravnikov.

- b) Program specializacije družinske medicine prilagodi tako, da bo specializant družinske medicine v četrtem letu specializacije slednjo v največjem možnem obsegu opravljal na primarni ravni, v ambulanti družinske medicine in pod nadzorom svojega mentorja, pri čemer bo lahko, ob izpolnjevanju pogojev iz 20.a člena Zakona o zdravniški službi, opredeljeval paciente.
- c) Prouči možnost dodatnega nagrajevanja specializantov četrtega letnika specializacije družinske medicine, ki opredeljujejo paciente, v okviru obstoječega plačnega sistema ali preko drugih oblik finančne stimulacije.

Vlado je komisija v mnenju pozvala, da poda svoje stališče do navedenih točk, pri čemer je iz odgovora Vlade, ki ga je komisija prejela 6. 6. 2019, razvidno, da je Vlada odgovorila na:

- točko a): *s potrditvijo mentorja, da specializant lahko opredeljuje paciente, specializant pridobi polno odgovornost za opravljanje dela, s čimer se mentor razbremeni te odgovornosti in tudi odgovornosti za odločitve specializanta in*
- točko b): *Vlada, tako kot Ministrstvo za zdravje, podpira spremembo programa specializacije iz družinske medicine na način, da se zagotovi daljše kroženje specializantov družinske medicine v ambulantah družinske medicine in posledično zmanjša njihova prisotnost na kliničnih oddelkih.*

Vlada pa komisiji ni odgovorila na točko c), razen navedene zgolj pavšalne ugotovitve, da bi bilo treba krepiti primarno zdravstveno raven tako kadrovske kot finančno ter da bi bilo treba urediti način financiranja ambulant družinske medicine na način, ki bo stimulatивно naravnano za mlade zdravnike.

Posledično je bil na predlog predsednika komisije pripravljen predlog zahteve za dopolnitev Odgovora Vlade Republike Slovenije, ki so ga članica in člani komisije prejeli po elektronski pošti, hkrati s predlogom za razširitev predloga dnevnega reda seje.

Predsednik mag. Peter Požun je članici in članom komisije predlagal, da komisija sprejme navedeno zahtevo, na podlagi katere se Vlado poziva k dopolnitvi njenega odgovora v točki c), ker je, kot je bilo opozorjeno že v razpravi na 19. seji komisije, zelo nepravilno, da tisti mladi specializanti 4. letnika družinske medicine, ki so pripravljeni opredeljevati paciente, niso ustrezno nagrajeni za to odločitev. Takšna odločitev namreč zanje pomeni dodatno obremenitev, predvsem pa veliko odgovornost, ki je ostali specializanti, ki se ne odločijo za opredeljevanje pacientov, v času specializacije nimajo.

Komisija je soglasno **sprejela** (10 ZA, 0 PROTI) zahtevo z naslednjo vsebino:

»Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi seznanitve z Odgovorom Vlade Republike Slovenije št. 00202-8/2019/5 z dne 6. 6. 2019 na Mnenje Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide k Odgovoru Ministrstva za zdravje na vprašanja državnega svetnika mag. Petra Požuna glede specializantov s področja družinske medicine in izvajanja 20.a člena Zakona o zdravniški službi, na 23. seji 17. 6. 2019 ugotovila, da Vlada Republike Slovenije v odgovoru ni pojasnila njenega stališča glede točke c), ki je sestavni del sklepa številka 2., zapisanega v

Mnenju Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide k Odgovoru Ministrstva za zdravje na vprašanja državnega svetnika mag. Petra Požuna glede specializantov s področja družinske medicine in izvajanja 20.a člena Zakona o zdravniški službi z dne 7. 5. 2019. Navedena točka se glasi:

c) Vlada Republike Slovenije naj prouči možnost dodatnega nagrajevanja specializantov četrtega letnika specializacije družinske medicine, ki opredeljujejo paciente, v okviru obstoječega plačnega sistema ali preko drugih oblik finančne stimulacije.

Komisija v skladu s prvim in drugim odstavkom 97. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) zahteva, da Vlada Republike Slovenije v roku 30 dni svoj odgovor dopolni s stališčem do navedene točke.«

Zahteva je bila poslana na Vlado Republike Slovenije 19. 6. 2019.

Mag. Nuša Zupanec
sekretarka komisije

Mag. Peter Požun
predsednik komisije